

VENDIM
Nr. 42, datë 25.6.2015

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i	Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	anëtar i	“ “
Sokol Berberi	anëtar i	“ “
Vitore Tusha	anëtare e	“ “
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“ “
Gani Dizdari	anëtar i	“ “
Fatos Lulo	anëtar i	“ “
Fatmir Hoxha	anëtar i	“ “

me sekretare Edmira Babaj, në datën 01.07.2014, mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 30/3 Akti, që i përket:

KËRKUES: Sali Driza, Hamdi Driza, Dije Kazazi (Driza)

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Qemal Driza, Fatbardha Ruci (Driza), Zyra Rajonale e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme, Tiranë

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën i vendimeve nr. 3984, datë 20.06.2005 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; nr. 1035, datë 02.10.2006 të Gjykatës së Apelit Tiranë; nr. 00-2012-753 (96), datë 23.02.2012 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 41, 42, 131/f, 132/1 dhe 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Europiane të të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut; nenet 27, 28, 29, 30, 31 dhe 45 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese së Republikës të Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Fatmir Hoxha, shqyrtoi pretendimet e kërkuësve, të cilët kërkuan pranimin e kërkesës, parashtrimet e subjektit të interesuar Qemal Driza, i cili kërkoj rrëzimin e kërkesës dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuësit Sali, Hamdi dhe Deje Driza dhe subjektet e interesuara Qemal e Fatbardha Driza janë trashëgimtarë të trashëgimlënësit Ali Driza. Trashëgimlënësi Ali Driza nëpërmjet disa kontratave të dhurimit i ka kaluar të drejtën e pronësisë mbi disa prona njërit prej fëmijëve, subjektit të interesuar Qemal Driza. Konkretisht me kontratën e dhurimit të datës 08.11.1991 i ka kaluar pronësinë e pasurisë e përbërë nga një shtëpi, gjashtë dyqane dhe ambiente të tjera funksionale me sipërfaqe prej 677 m² me kufij të përcaktuar. Me kontratën e datës 27.09.1994 i ka dhuruar pasurinë e përbërë prej truallit me sipërfaqe 190 m², pas kthimit nga KKKP-ja Tiranë. Kërkuësit Sali dhe Hamdi Driza me pretendimin se kontratat e dhurimit kanë pasur parregullsi, i janë drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë duke paditur subjektin e interesuar Qemal Driza me padi me objekt detyrimin për të njohur të drejtën e bashkëpronësisë në të gjithë sipërfaqen e truallit 867 m² dhe konstatimin e pavlefshmërisë absolute të kontratave të dhurimit. Kërkuësja Dije Kazazi (Driza) dhe subjekti i interesuar Fatbardha Ruci (Driza) janë thirrur me cilësinë e personit të tretë gjatë gjykimit.

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 3984, datë 20.06.2005, ka vendosur rrëzimin e padisë si të pambështetur në ligj dhe prova.

3. Mbi ankimin e kërkuësve, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 1035, datë 02.10.2006, ka

vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 3984, datë 20.06.2005 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

4. Mbi rekursin e kërkuësve, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2008-576 (166), datë 06.03.2008, ka vendosur ndryshimin e vendimit nr. 1035, datë 02.10.2006 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe të vendimit nr. 3984, datë 20.06.2005 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe pranimin e padisë, si dhe detyrimin e subjektit të interesuar Qemal Driza të njohë të drejtën e bashkëpronësisë sipas pjesëve që trashëgojnë nga pasuria e trashëgimlënësit Ali Driza.

5. Subjekti i interesuar Qemal Driza i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese me pretendimin e papajftueshmërisë me Kushtetutën të vendimit nr. 00-2008-576 (166), datë 06.03.2008 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, duke argumentuar se është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor.

6. Gjykata Kushtetuese, me vendimin nr. 7, datë 09.03.2009, ka vendosur shfuqizimin si të papajftueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimit nr. 00-2008-576 (166), datë 06.03.2008 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

7. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2012-753 (96), datë 23.12.2012, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 1035, datë 02.10.2006 të Gjykatës së Apelit Tiranë.

II

8. **Kërkuësit Sali, Hamdi dhe Dije Driza** i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese me pretendimin se vendimi nr. 00-2012-753(96), datë 23.02.2012 i Gjykatës së Lartë ka cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor, duke argumentuar si vijon:

8.1 Vendimet objekt gjykimi kanë cenuar të drejtën për një proces të rregullt në aspekt të parimit të barazisë së armëve dhe të së drejtës së mbrojtjes efektive, pasi përfaqësimi i të dyja palëve me interesa të kundërt është realizuar nga ai njëjti përfaqësues. Ky pretendim është paraqitur edhe në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë, e cila nuk i ka dhënë përgjigje. Kërkuësit Dije Kazazi (Driza), e cila ka qenë person i tretë gjatë gjykimit, i është cenuar e drejta e mbrojtjes efektive. Gjykata e Lartë, ashtu si dhe dy gjykatat më të ulëta, ka cenuar parimin e barazisë së armëve, duke cenuar të drejtën e një mbrojtje efektive.

8.2 Gjykatat nëpërmjet vendimeve të tyre kanë cenuar parimin e arsytimit të vendimit gjyqësor, pasi nga përmbajtja e vendimeve rezulton se mungon parashtrimi i plotë dhe i saktë i fakteve dhe rrethanave sipas provave të administruara dhe vlerësuar gjatë gjykimit.

8.3 Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2012-753(96), datë 23.12.2012, ka lejuar cenimin e parimit të paanësisë, të barazisë së armëve dhe të kontradiktoritetit gjatë gjykimit në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe Gjykatën e Apelit Tiranë.

9. **Subjekti i interesuar Qemal Driza** paraqiti prapësime me shkrim, duke argumentuar si vijon:

9.1 Pretendimi për shkeljen e parimit të barazisë së armëve, duke shkelur të drejtën e mbrojtjes efektive, është një pretendim që nuk është ngritur në rekurs apo ankim, pra nuk janë shteruar mjetet ligjore, si rrjedhojë nuk mund të bëhet objekt shqyrtimi nga Gjykatë Kushtetuese.

9.2 Pretendimi i kërkuësve për cenim të parimit të arsytimit të vendimeve gjyqësore është i pabazuar. Vendimet objekt gjykimi janë arsytuar qartë, duke parashtruar saktë faktet dhe provat që janë administruar dhe vlerësuar, duke arritur në konkluzione të sakta.

9.3 Pretendimi i kërkuësve se Gjykata e Lartë ka lejuar shkeljen e parimit të paanësisë, të parimit të barazisë së armëve dhe të parimit të kontradiktoritetit është i pabazuar në fakte. Gjykata e Lartë në rigjykimin e çështjes së iniciuar nga kërkuësi ka respektuar konkluzionet e Gjykatës Kushtetuese, të dhëna në vendimin nr. 7, datë 09.03.2009.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Lidhur me legjitimitimin e kërkuësve

10. Gjykata Kushtetuese (në vijim Gjykata) vëren se bazuar në nenin 131/f të Kushtetutës, individët mund t'i drejtohen kësaj gjykate për gjykimin përfundimtar të pretendimeve të tyre për cenimin e të drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e kësaj të drejte.

11. Shterimi i mjeteve juridike, në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës, kërkon që individi të shfrytëzojë në shkallët e sistemit gjyqësor të gjitha mjetet e lejueshme dhe mundësitë procedurale për rivendosjen e të drejtave të pretenduara (*shih vendimet nr. 15, datë 19.04.2013; nr. 36 datë 10.11.2010 të Gjykatës Kushtetuese*). Kushti paraprak i shterimit të mjeteve juridike duhet të përmbushet nga kërkuësi përpara se t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese. Ky rregull nënkupton jo vetëm që kërkuësi t'u jetë drejtuar të gjitha instancave të zakonshme, por edhe që të gjitha pretendimet që ngrenë në këtë Gjykatë t'i ketë paraqitur më parë në këto instanca të paktën në substancë, duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural (*shih vendimet nr. 6, datë 04.03.2010; nr. 32, datë 28.12.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Gjithashtu, Gjykata thekson se kriteri kushtetues i “detyrimit për të justifikuar interesin”, i përcaktuar në pikën 2 të nenit 134 të Kushtetutës, është interpretuar nga jurisprudenca kushtetuese si përcaktues i ndarjes së rrethit të subjekteve kushtetuese në dy kategori, subjekte të kushtëzuara dhe subjekte të pakushtëzuara. Gjykata vëren se në rekursin e paraqitur nga kërkuësit Sali dhe Hamdi Driza në Gjykatën e Lartë pretendimi për cenim të parimit të barazisë së armëve, të parimit të mbrojtjes efektive dhe atij të paanësisë nuk është parashtuar. Shkaqet mbi të cilat është mbështetur rekursi janë të lidhura me zbatimin e gabuar të ligjit material për pasurinë e paluajtshme objekt të kontratave të dhurimit apo zbatimin e gabuar nga Gjykata e Apelit të vendimit unifikues të Gjykatës së Lartë.

13. Në këtë kuptim, kërkuësit Sali dhe Hamdi Driza si subjekte të kushtëzuara, të parashikuara në shkronjën “g” të paragrafit 1 të nenit 134 të Kushtetutës, mund të bëjnë kërkesë vetëm për çështje që lidhen me interesat e tyre. Pretendimet konkrete që ngrenë kërkuësit kanë të bëjnë me kërkuësen tjetër në gjykimin kushtetues Dije Kazazi. Rezulton se gjatë gjykimit në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kërkuësja Dije Kazazi ka qenë në cilësinë e personit të tretë.

14. Gjykata vlerëson se cenimi i parimit të barazisë së armëve, i mbrojtjes efektive, dhe ai i paanësisë lidhen me të drejta që i takojnë personit të tretë në gjykimin e zakonshëm, si rrjedhim kërkuësit Sali dhe Hamdi Driza nuk legjitimohen për të ngritur pretendimet e mësipërme në gjykimin kushtetues.

15. Për kërkuësen Dije Kazazi Gjykata vlerëson se nuk legjitimohet t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese pasi nuk ka shteruar mjetet juridike për mbrojtjen e të drejtave.

16. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se kërkuësit legjitimohen vetëm për pretendimin e cenimit të parimit të arsyetimit të vendimit gjyqësor.

B. Për pretendimin e cenimit të parimit të arsyetimit të vendimit gjyqësor nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë

17. Kërkuësit kanë pretenduar se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2012-753(96), datë 23.12.2012, ka cenuar parimin e arsyetimit të vendimit gjyqësor, pasi nuk u ka dhënë përgjigje të detajuar të gjitha pretendimeve lidhur me shkeljet e kryera nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe Gjykata e Apelit Tiranë, si dhe nuk ka parashtuar në mënyrë të plotë dhe të saktë faktet dhe rrethanat sipas provave të administruara dhe vlerësuara gjatë gjykimit.

18. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar domosdoshmërinë e arsyetimit të vendimeve gjyqësore si një garanci për procesin ligjor. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një

unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë. Ato duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie ose kontradiksion të hapur ose të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë, gjithashtu, të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese (*shih vendimet nr. 3, datë 23.01.2014; nr. 3, datë 19.02.2013; nr. 20, datë 13.04.2012; nr. 8, datë 16.03.2011; nr. 38, datë 30.12.2010; nr. 7, datë 09.03.2009; nr. 23, datë 04.11.2008; nr. 11, datë 02.04.2008 të Gjykatës Kushtetuese*). Zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre.

19. Në çështjen konkrete Gjykata vëren se në vendimin e kundërshtuar të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, me të cilin është vendosur lënia në fuqi e vendimit nr. 1035, datë 02.10.2006 të Gjykatës së Apelit Tiranë, janë pasqyruar në pjesën e tij hyrëse: palët ndërgjyqëse, objekti i padisë, disponimet e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe të Gjykatës së Apelit Tiranë, vendimi nr. 00-2008-576 (166), datë 06.03.2008 i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, vendimi nr. 7, datë 09.03.2009 i Gjykatës Kushtetuese, i cili ka shfuqizuar vendimin nr. 00-2008-576 (166), datë 06.03.2008 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë dhe fakti se çështja është kthyer për rigjykim në Gjykatën e Lartë.

20. Nga përmbajtja në tërësi e vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, Gjykata vëren se rrjedha logjike e përdorur është e qartë, e kuptueshme dhe se argumentet e pjesës hyrëse janë të lidhura logjikisht me pjesën arsyetuese dhe atë urdhëruese, duke pasqyruar faktet dhe rrethanat bazuar në provat e administruara gjatë gjykimit në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe Gjykatën e Apelit Tiranë.

21. Për sa më sipër Gjykata vlerëson se Kolegji Civil të Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2012-753(96), datë 23.12.2012, nuk ngre dyshime lidhur me cenimin e parimit të arsyetimit të vendimit gjyqësor.

22. Gjykata Kushtetuese konstaton se vendimi nr. 00-2012-753(96), datë 23.12.2012 i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë është marrë pas një periudhe kohe më shumë se tre vjet nga shpallja e vendimit nr. 7, datë 09.03.2009 të Gjykatës Kushtetuese, me të cilin është vendosur shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimit nr. 00-2008-576 (166), datë 06.03.2008 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

23. Në këtë kuadër Gjykata Kushtetuese sjell në vëmendje respektimin e së drejtës për një gjykim brenda një afati të arsyeshëm, i parashikuar në pikën 2 të nenit 42 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, si një nga komponentët e rëndësishëm të zhvillimit të procesit të rregullt ligjor.

24. Në përfundim Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuarit në këtë aspekt është i pabazuar dhe se kërkesa nuk përmban shkaqe që mund të lidhen me cenimin e ndonjë prej elementeve të procesit të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1, shkronja “g”, të Kushtetutës, si dhe të nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Fatos Lulo